

اعلام جرم علیه حاشیه نیوز و بامداد نو

دادستانی تهران علیه دو رسانه حاشیه‌نیوز و بامداد نو، به دلیل آنچه انتشار اخبار کذب در مورد انتخابات خوانده شده است، اعلام جرم کرد. ایسنا ضمن اعلام این خبر نوشت، با شروع فضای انتخاباتی در کشور، انتشار برخی اخبار کذب در فضای مجازی و سایتهای خبری بیشتر شده است. در همین رابطه و طبق رصدهای صورت‌گرفته، اخبار کذبی در مورد انتخابات از سوی دو رسانه حاشیه‌نیوز و بامدادنو منتشر شده است که دادستانی تهران علیه آنها اعلام جرم کرد و مدیران مسئول این دو رسانه برای ارائه توضیحات و رسیدگی به پرونده به دادستانی تهران احضار شدند.

داستان اسباب‌بازی باز می‌گردد

پنجمین قسمت انیمیشن داستان اسباب‌بازی، با کارگردانی اندرو استانتون، چهره کهنه‌کار استودیو پیکسار ساخته می‌شود. ایسنا ضمن اعلام این خبر نوشت، اندرو استانتون با دنیای انیمیشن داستان اسباب‌بازی، بیگانه نیست. او مدت زیادی با پیکسار همکاری داشته است و در نوشتن فیلمنامه قسمت نخست این انیمیشن و دنباله‌های آن در سال‌های ۱۹۹۹ و ۲۰۱۹ مشارکت کرده است. بیت داکتر، مدیر اجرایی استودیو انیمیشن‌سازی پیکسار کمپانی دیزنی که ساخت این انیمیشن را برعهده دارد، قسمت پنجم آن را غافلگیرکننده دانسته است و تاریخ اکران آن را ۱۹ ژوئن ۲۰۲۶ اعلام کرده است. داستان اسباب‌بازی ۱، در سال ۱۹۹۵ با داستان گویی صمیمانه مورد استقبال قرار گرفت و قسمت دوم آن نیز که در سال ۱۹۹۹ ساخته شد، همین روند را ادامه داد. داستان اسباب‌بازی ۳ در سال ۲۰۱۰ برنده اسکار بهترین انیمیشن بلند شد و در نهایت قسمت چهارم این انیمیشن سال ۲۰۱۹ موفقیت‌های بسیاری کسب کرد.

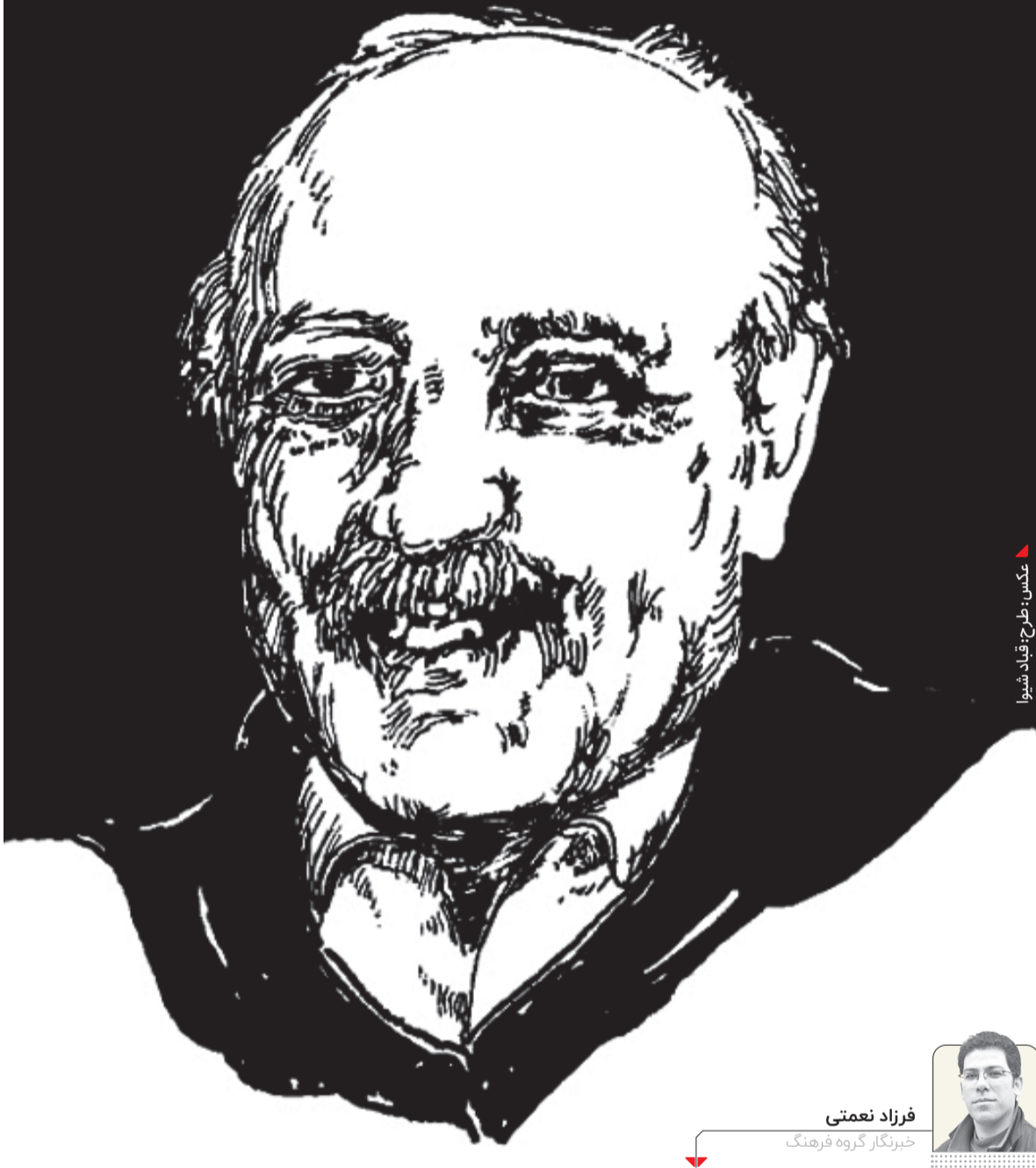
گلاره عباسی جایزه برد

جایزه ویژه هیئت‌داوران مسابقه جهانی فیلم به مستند هما، ساخته گلاره عباسی رسید. مهر ضمن اعلام این خبر نوشت، مستند هما، به کارگردانی گلاره عباسی، تهیه‌کنندگی درسی شفیعی و پخش‌کنندگی کمپانی «رفت فیلم»، جایزه ویژه فستیوال آمریکایی مسابقه جهانی فیلم را دریافت کرد. مسابقه جهانی فیلم، جایزه بشردوستانه و سالانه خود را برای خدمات اختصاصی به عدالت اجتماعی، رفاه حیوانات، مسائل سیاسی، زیست‌محیطی، سلامتی، معلولیت یا آگاهی آگاهانه اعطا می‌کند. هما، روایت زندگی هما هماوندی است؛ زنی قوی که در کمپ ترک اعتیاد کار می‌کند و مشکلات زندگی‌اش، مانع حضور او در عرصه اجتماعی نمی‌شود. این مستند پیش از این دیپلم افتخار جشنواره FICFUSA کلمبیا را دریافت کرده بود و در جشنواره‌های فیلم‌شناس سلطنتی و فیلم‌مستند ملبورن استرالیا نیز نمایش داده شده است. دیگر عوامل این مستند عبارتند از: پژمان تیمورتاش، کتابون ارسنجانی، گلاره کیازند، حمیدنجفی‌راد، ماهگل مقدر، محمود کاشانی، نوید مهر و عرفان ابراهیمی.

نظریه
اندیشه‌مند

پاسدار خاک مهر بانان

محمد رضا خوبروی پاک فدرالیسم را برای ایران نامناسب می‌دانست و بر تمرکززدایی و خودمدیری تاکید داشت

عکس: طرح: قیاد شیوا

فرزاد نعمتی

خبرنگار گروه فرهنگ

را - جز فدرالیسم که به‌زعم او با فرهنگ، تاریخ و شرایط ایران مطابقت نداشت به ایرانیان بنمایاند و در این مسیر به‌خصوص معتقد بود می‌توان از بخش‌هایی از قانون اساسی مشروطیت استفاده شایان توجهی کرد.

▼ نقدی بر فدرالیسم

خوبروی پاک در کتاب «نقدی بر فدرالیسم» فدرالیسم را از منظر فکری و عملی در بسیاری از کشورهای جهان مورد بررسی قرار می‌دهد و در نهایت با توجه دادن مخاطبان به امکانات و محدودیت‌هایی که این اندیشه در عمل می‌تواند داشته باشد، در فصلی را جاع به ایران استدلال می‌کند که در اداره کشور ایران نه تمرکزگرایی مطلق مناسب است، نه الگوهای فدرالیستی مشابه آنچه در سایر مناطق جهان به وقوع پیوسته است.

در این کتاب نویسنده فدرالیسم را به‌مثابه راه‌حلی سیاسی و سرزمینی مورد توجه قرار می‌دهد و می‌گوید فدرالیسم توزیع و اجرای سرزمینی قدرت سیاسی در یک جامعه است. او دلیل پذیرش الگوی فدرالیسم را ناهمگونی‌های قومی، نژادی، زبانی، مذهبی و جماعتی مردمان ساکن در یک کشور می‌داند اما میان اشکال متفاوت فدرالیسم اعم از فدرالیسم تمرکزگرا، فدرالیسم عدم تمرکز و فدرالیسم متعادل تفاوت قائل می‌شود. در فدرالیسم تمرکزگرا هدف اصلی منزوی کردن عناصر جدایی طلب و خارج کردن آنها از صحنه در انتهای معادلات است. از این منظر فدرالیسم تمرکزگرا بر یگانگی و وحدت تاکید دارد. فدرالیسم عدم تمرکز که در اندیشه‌های سوسیالیستی آرمانی و آنارشیستی طرفدارانی دارد، اما به موازنه قدرت و آزادی قائل است و در عین حال تا فراسوی سیاست پیش می‌رود و همه اعمال اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بشری را شامل می‌شود. در برابر این دو سنخ، فدرالیسم متعادل اما در پی تلفیق استقلال و همبستگی تحت حکومت قانون است و به کثرت همانقدر احترام می‌گذارد که به وحدت.

خوبروی پاک به تجربه موفق تصویب «قانون انجمن‌های ایالتی و ولایتی» در دوران مشروطه می‌پردازد و نشان می‌دهد که چگونه مؤسسان مشروطیت در درکی صحیح از ملیت ایرانی و الگوهای تاریخی توزیع قدرت در ایران کوشیدند

فرزاد نعمتی خبرنگار گروه فرهنگ

محمد رضا خوبروی پاک، حقوق‌دان و نویسنده ایرانی، در روزهای پایانی سال ۱۴۰۲ در سوئیس درگذشت. او که متولد ۱۳۲۶ در شهر رشت بود، در دهه ۱۳۴۰ به تحصیل در دانشکده حقوق دانشگاه تهران مشغول شد و بعد از فراغت از تحصیل در مقطع دکتری حقوق، به پیشه وکالت پرداخت. خوبروی پاک در فرانسه و سوئیس نیز اقامت داشت و مدتی هم در دانشگاه لوزان عضو کمیته اقلیت‌ها و در فرانسه مشاور حقوقی بود به‌خصوص با آثاری که از دهه ۱۳۷۰ در باره مسائلی چون فدرالیسم، تمرکززدایی و حقوق شهروندی نگاشت. نقشی مهم در تنویر افکار نخبگان ایرانی در خصوص چیستی و چگونگی این مسائل داشت. نخستین اثری که با ترجمه خوبروی پاک در ایران منتشر شد، کتاب «روزشمار جنگ‌های داخلی لبنان» در سال ۱۳۵۸ بود. بعدتر اما او به‌خصوص با انتشار کتاب‌های «نقدی بر فدرالیسم» (۱۳۷۷) و «اقلیت‌ها» (۱۳۸۰) مباحثی نو را در باره صورت مسئله فدرالیسم و چگونگی وضعیت اقلیت‌ها در جهان مطرح کرد که برای مخاطبان فارسی‌زبان تازگی داشت به‌خصوص با توجه به مسبق به‌سابقه بودن بحث‌های مشابه در میان برخی از احزاب چپ و قوم‌گرای ایرانی واجد اهمیتی روزافزون نیز بود. از دیگر آثار خوبروی پاک می‌توان به «تمرکززدایی و خودمدیری»، «فدرالیسم در جهان سوم» (در دو جلد)، «دادرسی گذرا، در جامعه‌های پس از گذار»، «جستجو در قانون از دست‌رفته» (قانون اساسی مشروطیت) و «حقوق مردم و شهروندان: دگرگونی در مفاهیم حقوق عمومی» اشاره کرد. جز این کتاب‌ها، مقاله‌ها و مصاحبه‌هایی نیز از او در نشریه‌های داخل کشور چون کلک، اندیشه جامعه، خواندنی، بخارا و چشم‌انداز ایران و نشریات خارج از کشور نظیر Lettres persanes پاریس، مجله رودکی در فرانکفورت آلمان، نشریه علم و جامعه در واشنگتن و مجله تلاش در هامبورگ آلمان منتشر می‌شد. در ادامه شرحی بر برخی از آثار و آرای او به‌خصوص در زمینه تمرکززدایی و تفاوت آن با فدرالیسم خواهد آمد و شرح داده می‌شود که او چگونه تلاش می‌کرد ضمن رفع محدودیت‌های تمرکزگرایی، شیوه‌های بیهیبه تمرکززدایی

نکته مهم بعدی در بحث خوبروی پاک در این کتاب این است که با بررسی تاریخی فدرالیسم اولیه نشان می‌دهد هدف از فدرالیسم همیشه تفاوت‌های گروهی نیست بلکه در بسیاری از موارد دلیل تمایل به این الگو مشابهت‌ها و یا مسائل مشترک است. خوبروی پاک به‌درستی استدلال می‌کند که در ایران احزاب چپ و حتی برخی راست‌های افراطی گوناگونی گروه‌های جامعه را دلیل لزوم گزینش روش فدرالیسم می‌دانند؛ حال آنکه از قضا در تجربه‌های موفق فدرالیسم در جهان نظیر سوئیس آنچه باعث تقویت دولت فدرالی شده است، اتحاد میان کانتون‌ها برای مقابله با امپراطوری هابسبورگ بود. همین امر در اتحاد ایالت‌های سیزده‌گانه آمریکا در برابر بریتانیا نیز دیده می‌شود، بنابراین اگر چه نمی‌توان به‌طور مطلق از این ایده که مشابهت‌ها عامل اصلی شکل‌گیری نظم فدرالی است، دفاع کرد، اما نباید یکسره از اهمیت همگونی‌ها نیز در این وضعیت غافل شد. بنابراین شاید بهتر باشد فدرالیسم را در اساس چنین تعریف کرد: «وسیله‌ای برای احترام به ویژگی‌های قومی، فرهنگی، زبانی و رعایت منافع سرزمین‌های مختلف، همراه با ایجاد قدرتی مشترک.»

در این کتاب خوبروی پاک نمونه‌هایی ناموفق در الگوی فدرالی نظیر کانادا، امارات متحده عربی، نیجریه و شوروی سابق را در کنار نمونه‌های موفق چون سوئیس و ایالات متحده آمریکا بررسی می‌کند و در فصل پایانی اما از راه‌حل ایرانی سخن به میان می‌آورد. از نظر خوبروی پاک در اعصار درخشان تاریخ ایران از دوران باستان تا کنون هیچ‌گاه تمرکزگرایی متصلب وجود نداشته است. او در این زمینه به الگوهای حکمرانی هخامنشیان و اشکانیان استناد می‌کند و از قضا نارواداری ساسانیان به‌خصوص در زمینه مذهبی را نکوهش می‌کند. در عین حال او معتقد است، ایرانیان ملت طبیعی و کهنسالی هستند که در سیر تاریخ طولانی خود به دستمایه‌ای از زیست مشترک و همزیستی مسالمت‌آمیز اقوام، مذاهب و زبان‌های متفاوت دست یافته‌اند، بنابراین خمیره ملیت ایرانی فدرالیسم‌بردار نیست. با این همه او می‌گوید، این امر نباید ما را دچار این گمان باطل کند که حفظ وحدت ملی در گروهی حکومت تمرکزگراست. برعکس از نظر او، تاریخ ایران آکنده است از وضعیت‌هایی که حکومت متمرکز نبوده است و از قضا با پذیرش اقسامی از تمرکززدایی بوده که این کشور و ملت توانسته است خود را حفظ کند. به همین دلیل است که در تاریخ ایران نشانی از نزاع‌های قومی و مذهبی آنگونه که در بسیاری از جوامع اروپایی و آفریقایی دیده می‌شود، مشاهده نمی‌شود بنابراین این ادعای کمونیست‌های ایرانی که ایران کشوری «کثیرالمله» است، خطایی بیش نیست.

در همین زمینه او به تجربه موفق تصویب «قانون انجمن‌های ایالتی و ولایتی» در دوران مشروطه می‌پردازد و نشان می‌دهد که چگونه مؤسسان مشروطیت در درکی صحیح از ملیت ایرانی و الگوهای تاریخی توزیع قدرت در ایران کوشیدند توازنی میان قدرت ملی و قدرت‌های محلی ایجاد کنند و با اعطای برخی صلاحیت‌ها و امتیازات قانونی به ایالت‌های مختلف کشور، هم حاکمیت ملی را تضمین بخشند و هم از بروز سوبه‌های جدایی طلبانه احتمالی جلوگیری کنند. خوبروی پاک این تجربه را قابل تأمل می‌داند و می‌گوید، اینک که ترانزنامه فدرالیسم در جهان قابل رویت است و تاریخ ایران پیش‌روی ماست، بهتر آن است که به این سخن مولانا که «تو وطن بشناس ای خواجه نخست» گوش فرا دهیم و از «خاک مهربانان» پاسداری کنیم.

▼ اقلیت‌ها

در کتاب «اقلیت‌ها» (۱۳۸۰) اما خوبروی پاک استدلال می‌کند که وجود گروه‌های اقلیت در اروپا، یکی از دلایل بروز جنگ جهانی اول بوده است زیرا هم‌گاه قدرت‌های بزرگ و کوچک در پی استفاده و سوءاستفاده از این گروه‌ها بودند و هم گاهی خود را در مقام مدافع آنان نشان می‌دادند تا بتوانند با سایر قدرت‌ها دست به موازنه قوا بزنند. به هر روی نتیجه چنین امری خود را در کشتار هولناک یهودیان و هولوکاست نمودار ساخت که آثار آن همچنان بر جهان منطقه خاورمیانه سنگینی می‌کند. در این کتاب نویسنده کوشیده است ضمن ارائه تعریفی از مفهوم اقلیت، کلیات و تاریخچه اقلیت‌ها، طبقه‌بندی اقلیت‌ها، خواست‌های اقلیت‌ها، ستم‌های وارده بر اقلیت‌ها طی دهه‌های مختلف و حمایت‌های مختلف از اقلیت‌ها در حقوق بین‌الملل و حقوق داخلی را توضیح دهد و از اهمیت لزوم توجه به حقوق آنها دفاع کند.

▼ جمهوری مستعجل در کردستان

خوبروی پاک در ادامه فعالیت‌های علمی خود در سال ۲۰۰۲ کتابی به زبان فرانسوی نگاشت به‌نام «جمهوری مستعجل در کردستان». این اثر به یکی از پرآشوب‌ترین دوره‌های تاریخ ایران و تشکیل جمهوری می‌هاباد کردستان می‌پردازد. خوبروی پاک در این کتاب علل و دلایل چنین اتفاقی را شرح می‌دهد و نشان می‌دهد که وضعیت کردهای ایرانی با وضعیت کردها در سایر مناطق چون عراق، سوریه و ترکیه متفاوت است. او ایران را متفاوت از این کشورها، مأمن قوم کرد می‌داند و معتقد است راهی که «پدران بنیان‌گذار» قانون اساسی ایران در دوران مشروطه برای مدیریت مناطق ابداع کرده بودند، نتایجی به‌مراتب مفیدتر برای اقوام ساکن فلات ایران می‌توانست در پی داشته باشد تا روش‌هایی جدایی طلبانه که در مهاباد و آذربایجان انجام شد و همانطور که تاریخ نشان داد، سرنوشتی شوم نیز داشت و به تعبیر نویسنده،